

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen
Kemi og Fødevarekvalitet
Sagsnr.: 2014-29-35-00144 /29980
Den 27. marts 2015
FVM 387

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til ændring af Kommissionens forordning 1881/2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte stoffer i fødevarer, for så vidt angår tropanalkaloider (komité sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om grænseværdi for tropanalkaloider i babymad til spædbørn og småbørn og om overvågning i medlemsstaterne af indholdet af tropanalkaloider i korn og kornprodukter. Forslaget vurderes at øge beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU. Forslaget forventes sat til afstemning i den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoP-AFF) den 14. april 2015. Regeringen kan tilslutte sig forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer.

Forslaget er fremsat med hjemmel i Rådets forordning (EØF) nr. 315/93 af 8. februar 1993 om fællesskabsprocedurer for forurenende stoffer i levnedsmidler, særligt artikel 2, stk. 3.

Forslaget behandles i en forskriftkomitéprocedure med kontrol i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF), forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) den 14. april 2015.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet der er tale om gennemførelsesbestemmelser til en allerede gældende retsakt.

Formål og indhold

Forslaget fastsætter som noget nyt en grænseværdi på 5,0 mikrogram/kg for tropanalkaloider i babymad baseret på cerealier indeholdende hirse, durra (sorghum) og boghvede til spædbørn og småbørn.

Tropanalkaloider er naturlige toksiner, der blandt andet findes i frø fra planten pigæble. Pigæble er kendt som en giftplante, der vokser vildt, bl.a. i Danmark. Frø fra pigæble, der indeholder tropanalkaloider er fundet som urenheder i blandt andet hirse, durra (sorghum) og boghvede. Det er ikke nemt at fjerne urenhederne ved for eksempel sortering og rensning af kornsorterne. Indtag af tropanalkaloider kan have akutte effekter på babyer og småbørn. Effekterne er hyperventilation, forvirring og øget rastløshed.

Samtidig med fastsættelse af grænseværdien opfordres medlemsstaterne og erhvervet til at overvåge indholdet af tropanalkaloider i korn og kornprodukter, kosttilskud, urtethe, bælgfrugter, bønner og oliefrø. Disse resultater bør indberettes til den Europæiske Fødevareautoritet (EFSA) senest i oktober 2016.

Tropanalkaloider er ikke på nuværende tidspunkt reguleret i EU. Nederlandene og Tyskland har analyseret for tropanalkaloider i babymad og mad til småbørn og fundet et højt indhold. EFSA har konkluderet, at ud fra de begrænsede data der findes, kan små børn have et bekymrende indtag af tropanalkaloider.

Udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt forslaget som et led i forskriftsproceduren med kontrol.

Gældende dansk ret

Forslaget vedrører ændring af forordning nr. 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer. Ændringen vil være direkte gældende i Danmark og forventes ikke at medføre andre ændringer af lovgivning.

Konsekvenser

Forslaget har ikke statsfinansielle eller administrative konsekvenser.

Forslaget vurderes heller ikke at have samfundsøkonomiske eller erhvervsmæssige konsekvenser. Der er meget få virksomheder i Danmark der producerer babymad.

Forslaget vurderes at være en styrkelse af beskyttelsesniveauet i Danmark.

DTU Fødevareinstituttet vurderer, at hvis de færdigfremstillede cerealieprodukter med et tropanalkaloidindhold på grænseværdien 5,0 µg/kg anvendes ved hvert eneste måltid eller ved 2 ud af 3 måltider per dag, til børn i alderen 5,3-8 måneder, der spiser meget grød (95-percentilen), vil den akutte referencedosis overskrides. Disse børn kan indtage sådanne produkter til et måltid om dagen uden, at den akutte referencedosis bliver overskredet. For børn, der har et højt grødindtag (95-percentilen) og som til alle måltider får det færdigfremstillede cerealieprodukt med et indhold af tropanalkaloider på 5 µg/kg, er det først i aldersgruppen ældre end 24 måneder, at den akutte referencedosis ikke overskrides.

For børn i aldersgruppen 5,3-8 måneder, der har et gennemsnitligt indtag af grød (50-percentilen) og som får færdigfremstillede cerealieprodukter med et tropanalkaloidindhold på grænseværdien 5,0 µg/kg, er der en overskridelse af den akutte referencedosis for børn, der får grød til alle måltider, mens børn, der får grød fremstillet af det samme cerealieprodukt til 1-2 måltider per dag, ikke overskrider den akutte referencedosis.

Hvis grænseværdien for tropanalkaloider var sat til 3,0 µg/kg, ville den yngste aldersgruppe med et højt grøndindtag (95-percentilen) fra 5,3-8 måneder dagligt kunne spise et måltid af den færdigfremstillede grød, børn fra 8-12 måneder vil kunne spise 2 måltider, børn mere end 12 måneder gamle vil kunne spise grøden til hvert måltid uden at overskride den akutte referencedosis. For børn med et gennemsnitligt grødforbrug (50-percentilen) ville der ikke med den lavere grænseværdi være overskridelser af den akutte referencedosis, selv ikke i den yngste aldersgruppe.

Fødevarestyrelsen bemærker til dette, at der har været meget stor modstand mod at fastsætte maksimal grænseværdier blandt medlemsstaterne, da der er et begrænset datasæt. Fastsættelsen af en grænseværdi vil dog lette kontrollen og egenkontrollen, da en specifik grænseværdi er lettere at anvende, end at fødevarevirksomhederne selv skal lave en konkret vurdering i henhold til fødevareforordningens artikel 14, hvorefter fødevarer ikke må markedsføres, hvis de er farlige.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Dansk industri støtter den europæiske brancheorganisation SNE (Specialised Nutrition Europe), der ønsker en grænseværdi på 50 µg/kg (altså 10 gange højere end den af Kommissionen foreslåede grænseværdi) og en aktionsgrænse på 10 µg/kg. De mener, at disse niveauer vil kunne fjerne de mest forurenede partier, og dermed vil kunne begrænse indtaget af tropanalkaloider. Dansk Industri bemærker ligeledes, at det ikke fremgår tydeligt om den nye grænseværdi gælder for produktet som det sælges, eller som det spises (for eksempel grødpulver eller den færdige grød) hvilket bør præciseres.

Fødevarestyrelsen bemærker til ovenstående at en grænseværdi på 50 µg/kg ikke vil kunne beskytte babyer og småbørn i tilstrækkelig grad mod tropanalkaloidernes effekter. Med hensyn til om grænseværdien gælder for produktet, som det sælges, eller som det spises, har Fødevarestyrelsen efterfølgende skrevet til Kommissionen, om at det bør præciseres. Kommissionen har meddelt, at det vil blive præciseret, og at det vil gælde for tørstoffet (pulverform).

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter, at babyer og små børns eksponering for tropanalkaloider begrænses af hensyn til folkesundheden. Fødevarer vurderes at være en væsentlig kilde til små børns eksponering for tropanalkaloider, hvorfor en regulering af tropanalkaloider i fødevarer øger fødevarsikkerheden.

Regeringen arbejder for en fastsættelse af grænseværdien på linje med anbefalingerne fra DTU Fødevareinstituttet, idet regeringen dog kan tilslutte sig den af Kommissionen foreslåede grænseværdi, da den medvirker til at reducere indtaget af tropanalkaloider.

På den baggrund støtter regeringen forslaget.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. Baseret på de umiddelbare tilkendegivelser i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) vurderes der at være kvalificeret flertal for forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.